

למטייל

גליון מס'

23

בא בשלח
תשפ"ד

תורה

יב

ליקו"מ תניא

שתפתח לוי שבילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאיך מפלאיך ומחיבתך להיביל ומבית לעליה ומעליה לעליה

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

ירידה 'תכלית' או 'לצורך'?

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

חיים של תורה

החלל הזה הוא ירידה ששוכרת את הגבול והתקרה של כל מדרגה. כשאנו צריכים לעלות ממדרגה למדרגה, לחדש חידושים חדשים בעבודת ה', או עוברים בירידה שהיא החלל הריק, וזה בכדי שנוכל להשתחרר מכל התפיסות ואמונות המידה של המדרגה הקודמת, שהם, למרות היותם השגות קדושות ונפלאות, מונעים מאיתנו לעלות למדרגות יותר גדולות. אבל ה'חלל' הזה, מעבר למה שיש לו כוח לנפץ את הגבול הקודם כדי להכשיר אותנו למדרגה הבאה, קיים בו מימד נוסף הנקרא 'איך', והאיך הזה הוא המאמר הסתום והוא תכלית

הדבר כאשר אנו ממקדים את המבט ומצביעים על נקודה מסוימת כתכלית, זאת אומרת ששם נמצא היעד, שם מסתיים המסע. לפי זה יש פער עצום בין המושג 'ירידה לצורך עליה', שפירושו הוא שהירידה היא רק המנוע וה'דרך' המובילה אותנו אל המדרגה הבאה, לעומת המושג 'ירידה תכלית העליה', ששם ההיפך הוא הנכון, ההתייחסות לירידה היא כאל שלב נשגב ביותר, שהעומד בו נוגע באותם רגעים ממש בנקודת השיא הרוחנית הגבוהה ביותר אותה הוא מסוגל להשיג בימי חייו [אם רק יבקש

החיים שלנו רצופים בעליות ומורדות. כמעט בכל תחום אנו נמצאים על מסלול שיש בו ימים טובים וימים פחות טובים, עליות ומורדות נפילות וזינוקים וחוזר חלילה. כולנו אוהבים את הימים היפים שבהם הכל זורח ומחייך אלינו, אך בד בבד אנו מבינים שלא כל החיים יהיו ימים כאלו. פעם, התפיסה הרווחת אמרה, שהעלייה זה דבר טוב והירידה איננה טובה, בוודאי כאשר מדובר בירידה רוחנית, ולכן כאשר הירידה מתחילה, צריך לעצור אותה כמה שיותר מהר, לגדוע אותה באיבה ולחזור למסלול של עליות מדרגה לדרגה.

ההשגה מצד עצמו, שבאמת השי"ת הוא מעל כל גבול והוא מעל לכל תפיסה ואין לו שום ציור, ודווקא משם נמשכים כל הציורים והמדרגות זו למעלה מזו.

כאשר אנו נדבקים בזמן הירידה דרך הצעקה 'איה מקום כבודו' בהשגה הזו שבאמת השם יתברך נמצא כאן ממש, ואנו משיגים בהעלם את תכלית העליה של המאמר הסתום, רק אז אנו מקבלים כוח וחיות חדשה, שעל ידם נוכל לעלות למדרגה הבאה. כי אם לא נעלה בעת הירידה לתכלית העליה, לא נוכל לקחת כוחות מאותה ירידה כדי לעלות למדרגה הבאה בבחינת ירידה לצורך עליה

בתורת החסידות מוסבר, שהירידה היא לצורך עליה, הירידה היא שלב מוכרח בעליה ממדרגה אחת לדרגה הבאה. ולכן אל לנו ליפול ברוחנו בזמני הירידה אלא להפך, עלינו להתעודד ולהתחזק מתוך ציפייה והמתנה לקראת העלייה העצומה שצפויה לנו לאחר הירידה.

ולכן יש באמת באותה ירידה וחלל ריק, השגה ותפיסה יותר גבוהה מכל המדרגות, למרות שאנו לא יכולים להישאר שם, כי שם הוא המאמר הסתום שאין שייך לומר כלפיו עלייה וירידה כי הוא למעלה למעלה מכל המדרגות. ורק כאשר אנו נדבקים בזמן הירידה דרך הצעקה 'איה מקום כבודו' בהשגה הזו שבאמת השי"ת נמצא כאן ממש, ואנו משיגים בהעלם את תכלית

ויחפש דווקא שם 'איה מקום כבודו', ולכן היא בעצמה התכלית והיא בעצמה פסגת היעד. ועוד לפני שנפנה לבאר כיצד יכולים אותם שני הפכים לשכון בכפיפה אחת, חובה עלינו להדגיש, שלמרות שהדבר נשמע מרתיע ומסוכן, כביכול אנו מנסים לחתור להבנה שישנה תכלית ששמה ירידה ונפילה - לא כך הוא הדבר. מפני שבאמת שאין פירושה של אותה תכלית, הוא שאנו צריכים לשעוט לשם בכל הכוחות ח"ו, שהרי זוהי האפיקורסות הגדולה ביותר הנוגדת בוודאי את התמימות והפשיטות. כי אדרבה, רק כאשר האדם הולך בתמימות ופשיטות, אזי הוא יכול להפוך את נפילתו לתכלית העליה על ידי הבקשה והחיפוש "ולאחיות את נפילתו".

הסיבה להכרח זה, הוא משום שכדי לעלות מדרגה לדרגה, אנו צריכים להשתחרר מהכבלים והתפיסות של הדרגה הקודמת, שמונעים אותנו מלתפוס את החידושים שנמצאים במדרגה הגבוהה יותר, ולכן הירידה היא זו שבעצם שוכרת את הגבול הישן ובכך מעניקה לנו את האפשרות להיכנס לדרגה גבוהה יותר עם גבולות חדשים ורחבים יותר.

העליה של המאמר הסתום, רק אז אנו מקבלים כוח וחיות חדשה, שעל ידם נוכל לעלות למדרגה הבאה. כי אם לא נעלה בעת הירידה לתכלית העליה, לא נוכל לקחת כוחות מאותה ירידה כדי לעלות למדרגה הבאה.

אך רבינו בולל את המושג המוכר 'ירידה לצורך עליה' יחד עם מטבע לשון חדש שהוא יצר ש'הירידה היא תכלית העליה'. למרות שרבינו ידע והכיר את הלשון 'ירידה לצורך עליה' וירידה קודם עליה, הוא בחר לערוב כביכול בין שני המושגים, והוא כתב בלשון הזו, 'ירידה תכלית העליה כמובא בספרים...".

ולכן באמת, הירידה היא גם 'לצורך' עליה וגם 'תכלית' העליה בלי שום סתירה! כי באמת כל זמן שרק התגלה שהירידה היא 'לצורך' עליה, אז הירידה היא עדיין בבחינת 'דרך' והיא לא היעד בעצמו. ואם כן בוודאי שהשם יתברך כביכול עדיין לא נמצא בדרך הזו בשלמות, וזוהי הסיבה לכך שהירידה מבלבלת ומטעה מאוד את האדם מלהגיע אל היעד. אולם לאחר שרבינו גילה את זה שהשם יתברך מתגלה דווקא בעת הירידה בתכלית ההשגה, אז באמת בכל רגע שאנו נמצאים בדרך אל היעד אנו נמצאים גם ביעד בעצמו.

כאמור לעיל בין כל מדרגה ומדרגה, דהיינו בין כל מאמר ומאמר, יש חלל שהוא כמו מקום ריק ופנוי, ***

מהו באמת ההבדל אם אומרים 'ירידה לצורך עליה' או 'ירידה תכלית העליה'? כל דבר שאנו מצביעים עליו ואומרים שהוא 'לצורך' דבר אחר, זה אומר שהוא בעצמו אינו 'תכלית', ואם היה ניתן לעקוף עליו או להגיע בדרך אחרת אל היעד היינו עושים זאת בשמחה. שונה ***

(על פי ליקוטי הלכות גביית חוב מיתומים ה"ג אות ג' ואות כ"א)

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון 'לטייל בתורתו' ע"ר 580769313

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: LB046277313@gmail.com

תמצית דברי המחבר עד כאן (הובא בעלון הקודם):

בתחילת דבריו הציג המחבר שאלה על כלליות העצה של החיפוש והבקשה 'איה השה לעולה', שנועדה בעיקר לכל אלו שנפלו וירדו לספיקות והרהורים שבתחית המדרגה, כדי להעלות אותם לתכלית העלייה שבהארות המאמר הסתום.

ומאחר ועניינו של רבינו הוא לחדש את התורה הישנה בהתחדשות נפלאה, ולא לחדש חידושים שאין להם כל שורש בתורה שהורישו לנו אבותינו הקדושים, על כן יש לנו להבין מהו השורש של עצה זו בתורתנו הקדושה.

בהמשך דבריו שולל המחבר את האפשרות, שמלשוננו הקדושה שכתב בעצה זו לשון 'בקשה', היה אפשר לדייק ולפרש שעצה זו הינה חלק מהעצה הכללית המובאת בדברי רבינו פעמים רבות: עצת התפילה וההתבודדות. כי לפי זה איך תתפרש הלשון 'חיפוש' שמופיעה בדבריו הקדושים כמה פעמים. וגם שמדברי רבינו לא נראה שהוא עוסק כעת בביאור העצה הכללית המובאת בדבריו כישועה כללית שנועדה לסייע לכל אדם בבירור ספיקותיו, אלא יש בדבריו עצה פרטית, שבכוחה להושיע את הנופלים למקומות רחוקים כאלו שכביכול אף תפילה אינה יכולה לסייע להם, מחמת שנפלו באופן כזה שבאמת אינם יכולים כלל להתפלל, וגם כאשר הם מתפללים, נמצאים הם בהסתרה נוראה כל כך בבחינת "גם כי אזעק ואשועו סתם תפילתי".

ומתוך קשרי המאמר, שבהם רבינו ביאר שעניין הספיקות והבקשה של איה, הוא קליפת נוגה ועץ הדעת טוב ורע, מבואר שכל עניין עץ הדעת וחטא אדה"ר קשור למאמר זה, ואם כן עולה שפירוש המילה 'איה' קשורה לשורש הלשון במילה 'אייכה' שאמר השי"ת לאדם הראשון אחרי החטא, וכן הוא מאותו השורש של מילת 'איכה' שבמגילת איכה.

וכל זה מורה, שמילת איכה היא על דבר האבד, כמו אבידה שנאבדת ומתרחקת מהאדם, שהאדם מחפש אחריה ומקונן עליה, כמו אצל אדם הראשון שאחרי שאכל מעץ הדעת טוב ורע, ונפל לספיקות ולסיבובים ועיקומים, אזי השי"ת בעצמו כביכול זעק 'אייכה', כי נאבד ונתרחק ממנו, כך גם אנחנו צועקים בעת ההתרחקות 'איה מקום כבודו'.

וכל זה הוא כעין הצעקה המובאת בסיפורי מעשיות מעשה י"ג [יום הרביעי], שהיו זוג ציפורים יחיד בעולם, זכר ונקבה [המרמזים להשי"ת וכנסת ישראל], ונאבדה הנקבה [כעין מה שאירע לאדם הראשון שנאבד והתרחק], ושניהם מחפשים זה את זה, והם מקוננים ומייללים בקינות נוראות בכל לילה, שזוהו הסוד של תיקון חצות שהיא מעל התפילה הרגילה, וכל עניינה של הקינה בחצות היא לכבות על

האבדה והחורבן. ואנו צועקים יחד עם הצעקה של השי"ת, וצריך לקרב את הקולות זה לזה עד הגאולה השלימה.

גאולת הנפש הפרטית - בכיה ושמחה

ובצירוף המבואר כמה פעמים בכמה מקומות מדבריו הקדושים של רבינו, שכמו כן שבגלות הכללית יש כמה וכמה צרות, ויש כמה וכמה עצות איך להחיש את הגאולה השלימה, כמו למשל בעניין הזה של הגלות וההתרחקות הכללית של כנסת ישראל מאביה שבשמים, יש את העצה של צעקת 'איה' וקינות וחיפוש, שהשורש של עצה זו הוא תיקון חצות, כמו כן גם לגאולת הנפש בפרטיות שכל אחד עובר בפרטיות ירידות והתרחקות נוראיות, מוכרח כל אחד בפרטיות גם לגאולת העצות בעצמם של צעקת איה וגעגועים וחיפוש, לקיים את הכתוב 'קומי רני בלילה וגו' שפכי כמים לבך וגו' שכל אחד בעת התרחקותו וחשכות מצבו, שזה בחינת 'לילה', יקום לקיים את העצה של שפכי כמים ליבך בחיפוש וצעקה (-שזוהי לא עצת התפילה הרגילה), והעיקר הוא לקיים את העצה הזאת בפשיטות בזמן חצות לילה, על ידי אמירת תיקון חצות וכן לפרש שיחתו בחצות, כנודע, וכן מוכרח אחר כך - אחר הבכיה בתיקון חצות ובהתבודות, לבלי להישאר ולהאריך יותר מדי בדבר הקינות והיגלה, כי יכול ליפול מזה לעצבות [ולכן צריך אחר כך ללמוד תורה ולהתפלל בשמחה].

איה - תיקון הדין בשורשו

כי כל זאת היגלה אשר בלילה הוא מהכרח המתקת הדין בשרשו בעצמו כמו שמבואר בעניין החיפוש 'איה מקום כבודו' שצעקת הספק היא עצמה התיקון לספק, ובבוא האדם לשורש הדין שהוא החלל הפנוי המובא במאמר, [שמשם גם שורש היצר הרע והקליפה של כל העבירות והדברים הרעים ומקומות המטונפים, שהקליפה הזו נקראה על שם זאת היגלה], יש מי שמרבה לשבור את ליבו בקינות, שמתגבר עליו יותר על ידי זה בעצמו קליפת העצבות והיגלה [כי נמצא בזה מלחמה גדולה, כמבואר כל זה גם במקום אחר], ולכן מוכרח מאד כל אחד להיזהר אחר כך בתפילה 'ברן יחד כוכבי בקר', להתחזק בקול רנה ושמחה⁵ שזה בחינת 'אומרה' ומציאת נקודות טובות [כמו שעושים הציפורים המובאים שם במעשה], שיש תקוה לאחריתנו [ובאחרית הדימים נכון יהיה⁶ הר בית ה' בראש ההרים וכו'] בגאולתנו השלימה, עד שעל ידי זה בעצמו שהאדם עוסק בצעקה וחיפוש בבחינת 'איה' מחד גיסא, ומאידך גיסא הוא מתחזק אחר כך בשמחה וזמרה, מכוח זה עוסק בתיקונו

[נשמת משה] השושבין הנ"ל שהוא הצדיק הבעטליר המובא שם במעשה י"ג, לקרב אותו להשי"ת על ידי קולותיו, גם עתה קודם הגאולה השלימה, בהכרת והשגת אלקותו ותורתו וצדיקו האמיתיים ובכך הוא אינו נאבד ומרוחק כל כך.

איה - עיקר תיקון הגלות

[קודם שהמחבר מסיים את ביאורו על שאלתו שפתח בה, הוא מביא עוד בעניין הנ"ל של מעלת הקינות בתיקון חצות]: שפנתי מאבי זכרונו לברכה, ששמע ממוהר"ת זכרונו לברכה, שעיקר שכינת לבבו בחצות וקינות הוא בהרגשתו מל"ת "איכה" [איכה נחרב האולם ונהרס יסוד העולם וכו']⁸. וגם מבואר מדבריו הקדושים בליקוטי הלכות שזאת היתה עצת ירמיה הנביא בעת הגלות והחורבן, לפתוח ב"איכה" בכל השלשה קינות שחיבר בתחילה [כמבואר בדברי רבינו זכרונו לברכה] שהוא מלשון איכה (אלף פתוחה בניקוד פתח, ויוד פגולה בניקוד סגול) כידוע, והכף של המילה איכה שהוא נוסף על השורש 'איה', הוא מרמז לכבודו בעצמו ויתברך¹⁰ (א"ה) מקום כיבודו, כמבואר גם זה מדברי רבינו ומוהר"ת¹¹.

איה - לעובדא ולמעשה

והנראה מכל זה - דהיינו מכל מה שהתבאר עד כה, מובן היישוב לפליאה שהוצגה למעלה, מהו השורש לעצה זו, שבאמת זה ענין העצה הנ"ל דהיינו הצעקה של תיקון חצות, שהיא הקינות על האבדה והחורבן של בית המוחין, ששם בהיכלו היה כולו אומר כבוד, לחפש ולבקש 'איה מקום כבודו', וממילא מובן שעיקר הזמן לזה לקיים את העצה הזאת, הוא בחצות הלילה [ועל כל פנים גם אם אינו זוכה לקום ממש בחצות, יקום איזה שעה או שתיים קודם אור הבוקר]¹². ואף על פי שבאמת גם זה נקרא בשם תפילה שהרי תיקון חצות היא כעין התפילה הרביעית, שהיא כנגד הרגל הרביעית במרכבה וכנגד דוד המלך, ולכאורה זה סותר את הנכתב לעיל ש'איה' זה לא עצת התפילה, אבל מבואר בכל זאת מדברי רבינו הקדוש במקום אחר שמעלתה של התפילה הזאת [שהיא בבחינת התבודדות] גדולה כל כך מכל התפילות הרגילות והידועות, עד שפעמים לא יקראה כלל בשם תפילה סתם, רק בשם צעקת הלל, שעל זה יסוכב הכתוב המובא שם באיכה, צעק לבב אל ה' וגו'¹³ הנסמך לכתוב הנ"ל קומי רני וגו', והוא בא לומר לכל אחד מישראל, שגם בעת שהתפלאת אינם נתקבלים מחמת הריחוק הגדול, יש ביכולתה של אותה צעקה להועיל ולהתקבל¹⁴.

הערות והרחבות

חצות). ורמזו עלי כמה אני צריך לצעוק זאת לפניו יתברך, ותפס לדוגמא איך הם מעוררים הלב ואמר אותם בניגון חצות בקול נעים עמוק מאד. גם מהחרוז "דודי ירד לגנו" סיפר ושיבחו מאד. כי הוא מדבר מוויכוח של כנסת ישראל עם השם יתברך ומעורר הלב מאד.
9 עיין הלכות נטילת ידים ו' אות פ', ועיין עוד בהלכות גיטין ה"ג אות כ"ה, שם מבואר כעין זה על תורה י"ב.
10 שזוהו העניין המובא בתורה שעל ידי צעקת 'איה' זוכה לעלות אל הכבוד העליון, מאמר סתום.
11 עיין ליקוטי מוהר"ן ח"א תורה ו' אות ב', ח"ב תורה פ"ב.
12 עיין שיחות הר"ן ש"א.
13 איכה ב' י"ח ועיין בכלל החמישי בהקדמה.
14 עיין ליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ה' אות ב'.

1 איכה ב' י"ט, ועיין ליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ק"א.
2 עיין זוהר ח"ב דף נ"ד ע"ב, ח"ג דף קכ"א ע"ב, וכן מבואר כמה פעמים בליקוטי מוהר"ן וליקוטי הלכות, שעיקר זמן ההתבודדות הוא בחצות לילה.
3 כמובא בשיחות הר"ן מ"א, שאף על פי שלב נשבר זהו דבר יקר מאוד, אנשים רגילים יכולים לבוא מלב נשבר לעצבות, ועל כן צריך לייחד זמן לשבר את ליבו ושאר היום יהיה בשמחה.
4 עיין ליקוטי מוהר"ן ח"א תורה ע"ב, ושם תורה רכ"ו.
5 עיין בסוף התורה בעניין 'בדיחא דעתי' ונתורה י' וי"ז ח"ב שם מבואר העניין בהרחבה.
6 ישעיה ב' ב'.
7 כמובא שם במעשה של יום הרביעי, שהוא יכול להשליך את הקולות מזה לזה.
8 לשון הקינה לתיקון חצות. ומובא על זה בשיחות הר"ן רס"ח שרבינו תפס לדוגמא את הקינה הזאת: "איכה נחרב האולם וכו'. "עד אן יצעק בשבי" וכו'. "עד אן יכו". "בן אמת" וכו' (תקון

שאלה:

ברוך ה' אני זוכה כבר תקופה ארוכה ללכת עם התורות הנפלאות בעיון, ויש לי חיות גדולה מכך בעבודת ה'. אולם יחד עם זאת בכל יום שעובר מתעצמת בתוכי שאלה שעדיין לא מצאתי עליה מענה, ואשמח אם תוכלו להאיר את עיני בעניין מוקשה זה.

כפי שהתברר לי במהלך השנים, אחד היסודות של לימוד העיון, הוא למצוא את עצמי ואת כל מה שעובר עליי בתוך התורה, ואני לא מתכוון לשאול איך עושים את זה, כי כבר זכיתי לראות את זה על עצמי בכמה עניינים. מה שאני רוצה לשאול זה איפה הגבול? האם כל מה שעובר עלי, הכל הכל מסתתר בתוך התורה?

אני לא רוצה ח"ו להישמע ציני, אבל האם הספק שהיה לי היום איזה סוג של גבינה לאכול בארוחת בוקר, גם הוא קשור לתורה?

תשובה:

ראשית כל שאלת ממש לעניין! ושאלתך היא שאלת רבים. כמדומה שרבים מאלו שהתחילו להיכנס ברצינות לכל העניין של ההליכה עם התורות מתבררים עם השאלה הזו, לפחות בהתחלה [עד שמתרגלים לחשוב שככל הנראה לשאלה הזו אין תשובה מספיק ברורה...].

התשובה היא כן! כל דבר שקורה איתנו בחיים ברוחניות ובגשמיות, הכל הכל כתוב ורמוז בתוך התורה, מצידו של רבינו התורה אינה חסרה אפילו בכה זה.

אבל, כאן מתחיל החלק שלך בסיפור. כיצד אתה תופס את החיים שלך, עד כמה אתה מאמין באמת שכל פרט מהם הוא משמעותי לסיפור החיים שלך ולעבודת ה' שלך.

תבין, הגבינה שאכלת בארוחת בוקר זה לא החלק המשמעותי בסיפור, מה שבאמת משנה זה איך תפסת את המקרה. האם הוא היה משמעותי בשבילך, או שזה היה עוד איזושהו מקרה ברצף השתלשלויות סתמיות של עוד יום סתמי.

לא מוטל עלינו שום חיוב לחיות כל רגע בחיים מתוך חשבון מקיף של כל תנועה ותזוזה, לפעמים זה רק מזיק ומכניס את האדם לנערווין, אבל ברגע שה' יחליט שיש לך מה לתקן באותה גבינה, הוא כבר יגרום לך שתצצה ותחפוץ לדעת איך גם זה קשור לתורה.

ואפשר להסמיק לזה את השיחה הידועה של רבינו שאמר 'איני יכול לקרב כי אם מי שבא אצלי ומספר לי חסרוני [חיי"מ ש"ו]. רבינו לא רוצה לקחת לנו את הבחירה, הוא חפץ שאנחנו נעשה צעד קטן לפני שהוא יקרב אותנו, ויגלה לנו את צפונות תורתו ועצותיו. שנבוא אליו ונספר לו מה עובר עלינו, נראה לו שמה שעובר עלינו בחיים גם דברים סתמיים, תופסים אצלנו מקום משמעותי. כי הם כולם נוגעים בחסרונות שלנו, וקשורים בקשר ישיר לכל מה שעלינו לתקן.

שנוכה ללכת עם התורות בתמימות ובפשיטות לעובדא ולמעשה!

התינוקות, הפגם, הצעקה והתיקון.

רבות דובר בעלון אודות החיבור המיוחד שבין שתי התורות אזמרה ואיה, הפעם נביא מדבריו של מוהרנ"ת בהלכות גביית חוב ה"ג, ונראה את צורת ההסתכלות המעמיקה שלו על כל העניין.

אחד מהנושאים המרכזיים של תורה רפ"ב הוא תינוקות של בית רבן, ומתוך קשרי התורה התבאר שעיקר הקלקול נובע מאי מציאת הנקודה טובה אצל התינוקות, ומאידך התיקון הגדול שפועלת הנקודה הטובה, מתבטא בעיקר אצל התינוקות [ואצל כל אחד מאיתנו בקשר שלנו לתינוקות], והיחיד שיכול להועיל לתינוקות ולדונם לכף זכות באמת הוא הצדיק החזן האמיתי.

כפי שכבר נכתב רבות, תורה י"ב היא בהמשך והשלמה לתורה רפ"ב, שכן היא עוסקת במצב נמוך כל כך שבו אי אפשר למצוא אפילו את הטוב שבחודאי ישנו, 'כי איך אפשר שלא עשה איזה טוב מימיו' כדברי רבינו שם בתורה.

בדברי מוהרנ"ת מתגלה לנו כיצד הפגם של החוכמות, פוגם בעיקר באותם תינוקות של בית רבן, וגם שהתיקון היחיד כעת הוא רק לצעוק על כך איה.

ובפטרט הצרה הגדולה מכל הצרות אשר התגברה עקשו חכמת הפילוסופיא חכמות חיצוניות והתחילו ללמד נערי בני ישראל חכמות ולשונות העכפ"ם אשר הולאי היו קוברים אותם פחיהם פנדאי היה טוב להם יותר ויותר, פי הם הורגים אותם ואת עצמם פידים ועוקרים את עצמן ואת בנייהם משני עולמות ומעבירים את בנייהם למלך ועבודה זרה ולמקום הטנפת ושוחטים ולדיהם בשאט בנפש פדון ובמעל וצדדים נפשות רבות שפןחות לגיהנם עדי אובד על ידי זה, פי אין רעה וצרה גדולה מזו. אוי לנפשם פי גמלו להם רעה, פי הם ממירין ומעבירין על דת בנייהם פנדם. פאשר רואין בחוש ושקל מי שפנקס פדרכיהם ולומד לשונותיהם והחכמותיהם הוא פורק על לגמרי ומתלוץץ מכל התורה פלה והם אפיקורסים גמורים מלבד מה שמבטלין בני ישראל מלמוד התורה הקדושה ומחטיאין הכל פיהם הקדוש של תינוקות של בית רבן ועדין הם רוצים להטעות, חס ושלום, פאלו עושין טובות, יהי כן ה' עמיהם ויעשה להם ה' יתברך טובות פאלה פאשר הם עושין לנערי ישראל.

והם הרשעים הגדולים מאוד המפורסמים:

ובעונותיהם הרבים פבר נשקעו כל פה פטעותם על ידי רשעתם הגדול אשר הביאו נפשם מקודם בעברות גדולות, עד אשר אי אפשר להשיבם עוד מדרך הרעה, פי עליהם נאמר, "כל באייה לא ישונו ולא ישגו ארחות חיים".

ועיקר התיקון הוא על ידי צעקת איה, כפי שממשיך מוהרנ"ת:

על פו עקשו פתקת הגלות האחרון בסופו צריף קל אנהד לנהד לנהד מאד לילך עם המאמר הנ"ל לקיים פכל הפתוב בו לדרש ולבקש ולחפש מאד פכל עת ובכל מקום אחר פבדו יתברך וישאל ויבקש איה מקום פבדו. ואז אם יבקשו ויחדשו הטיב, יוכל פנדאי למצוא יתברך.

דרקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

'חידושי התורה' של תורה י"ב

בסוף התורה רבינו פותח ואומר: 'ויש בזה עוד הרבה דברים, כי כשאדם הולך בדרך אורי התורה הולכת לפניו...'

כשרבינו אומר 'ויש בזה עוד הרבה דברים' יכולים אנו ללמוד מכך שהעניין שאותו הוא בא ומגלה כעת, קשור ומחובר היטב לכל מהלך התורה, אף על פי שבמבט פשוט זה לא נראה כלל, ונסה כעת לעמוד על עומק העניין.

כאשר מתבוננים היטב בקשרי לשונותיו הקדושים של רבינו במהלך התורה מגלים שהעניין של 'חידושי תורה' הופיע כבר קודם לכן בתורה בדברי התיקונים 'בראשית - ברא תיש', 'ברא' זה מלשון התחדשות.

אותו 'תיש' שנברא המרמז לאיה' שהוא השה לעולה - לתקן ולכפר רהורו הלב, מגלים למעשה התגלות נפלאה ונוראה של חידושי תורה. שכן הנאמר הסתום 'איה' הוא התורה הנסתרת, שמתוכה נבעו והתחדשו תשעה מאמרות נוספים, שכנגד התורה הנסתרת נחשבים לתורה גלית.

כאשר נוסף ועמיק יותר בקשרי התורה, נוכל לזהות שגם

המושג 'שכר ועונש' אותו הזכיר רבינו קודם לכן, הוא הכלי העיקרי הגורם ומסייע לאותם חידושי תורה להתחדש ולהיבראות.

שהרי רבינו ייסד בתחילת התורה שכל דבר שנברא בשביל ולצורך דבר אחר, הרי שאותו הדבר הוא שורשו, וכלשונו של רבינו בתורה: 'ומאחר שהכל נברא בשביל כבודו יתברך, נמצא שכבודו יתברך הוא שורש כל הבריאה'.

את הלשון 'שביל' נקט רבינו גם בהקשר לשכר ועונש ועשרה מאמרות, בהביאו את דברי המשנה באבות 'והלוא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא בשביל שכר ועונש נברא בעשרה מאמרות'.

נמצא אם כן שהשורש של התחדשות התורה - העשרה מאמרות, הם השכר והעונש.

ומכאן נפתח בפנינו שביל חדש בהבנת דברי רבינו, שקודם שמחדשים חידושי תורה עוברים ומתמודדים עם ספיקות בלבולים והרהורים, ועל פי התורה הרי מתבאר שהרהורים הם בעיקר ההתעסקות עם הסתירה בין 'מלא כל הארץ כבודו' ובין

זכובדי לאחר לא אתן. ואין דבר שמלכה את הספק והבלבל הזה יותר מעצם קיומו של המושג 'שכר ועונש', שכר זהו זכובדי לאחר לא אתן, ועונש זהו 'מלא כל הארץ כבוד'.

ובעומק הדברים: אין שום דרך להגיע להתחדשות התורה כי אם על ידי 'איה' - בראשית מאמר סתום, מכיוון שבתוך תוכה של ליבת חידושי התורה - השכר והעונש, קיימים הספיקות והבלבולים הגדולים ביותר, נוהג, טוב רוע, ולשון תרגום.

ואכן מתוך התורה הזו בעצמה נוכל ללמוד דוגמא מוחשית לחידושי תורה שמחדש רבינו בתורה זו בעצמה מכוח צעקתו 'איה' [עייין בכלל הרביעי]. שכן גם שאלת המשנה שמביא רבינו בתורה 'והלוא במאמר אחד יכול להיבראות' היא צעקה של 'איה' - הרי ה' קיים והוא ברא את כל העשרה מאמרות, ואם כן 'איה' כוחו, הרי יכל לברואם במאמר אחד?

וצעקה זו מגלה לך שאומנם היתה כאן ירידה, המאמרות נבראו בצורה של עשרה מאמרות ולא מאמר אחד, ירידה שנתנה מקום לספיקות ובלבולים להיווצר ולחיות את הקליפות. אולם בלא אותה ירידה, לא יכלו אותם חידושי תורה - העשרה מאמרות להתגלות.

לטייל בגן עדן

השבוע זכו כלל קבוצות חברות האברכים והבחורים של לטייל בתורתו, להתחיל להיכנס אל הגן עדן של השם יתברך בעצמו, הלא הם הלכותיו המאירות, העמוקות, והנוראות של מוהרנ"ת על התורה, מתוך התמקדות בהלכות גביית חוב מיתומים הלכה ג'.

יצוין, שאף מגידי השיעורים בקבוצות השונות הונחו למסור את שיעוריהם על בסיס הלכה זו, ולהטעים את השומעים מגודל העמקות הנוראה הטמונה בכל מילה מדברי מוהרנ"ת בהלכה זו כבכל ההלכות.

התורה הזמנית הבאה

יחד עם המשך לימוד תורה י"ב בהתחדשות, אנו מודיעים לציבור לומדי התורה, שזמן הלימוד של תורה י"ב ימשך אי"ה עד לט"ו אדר א' - פורים קטן, והתורה הזמנית הבאה היא תורה נ"ו קמא 'וביום הביכורים'.

לדקדק בתורתו בתמימות ופשיטות

מתוך מטרה להתחדש בלימוד התורה, לאחר תקופה כה ארוכה בה זכינו כולנו ללכת בדרכיה ולהגות בה, יוצאת השבוע לאור עולם החוכרת הנפלאה 'ביאור הפשט' מבית היוצר של לטייל בתורתו. ובה ביאור משולב על סדר התורה המבאר בלשון פשוטה קלה ושווה לכל נפש את מהלך התורה, מתוך שימת דגש על הבנת פשטות דברי רבינו מנינה וביה ומתוך התורה בעצמה, בכל חלקיה המפרשים ומבארים מזה לזה, ושופכים יחד אור חדש ומשמעות עמוקה ונפלאה בפשט דברי רבינו בתורה.

בנוסף הובאו הערות הרחבות ועיונים על סדר התורה, הפותחים את שבילי השכל לילך ולהעמיק בקשרי דברי רבינו בתורה.

החברת תופץ השבוע בכל ריכוזי אנ"ש ובחנויות ספרי ברסלב הנבחרות.

השאלה השבועית

בשונה מתורה רפ"ב שם הצדיק לקח חלק משמעותי מאוד במהלך התורה, בתורה י"ב לא מוזכר הצדיק אפילו ברמז.

וודאי שלא יתכן שהצדיק לא לוקח חלק מרכזי בתורה, שהרי הוא זה שגילה אותה במסירות נפש, ואם כן מהי פשר ההסתתרות הזו, האם ניתן למצוא לכך תשובה מתוך דברי התורה הזו בעצמה?

ניתן להשיב בקו 'לסלסל בתורתו' ובכתב למדור 'אז נדבר'

[ומה שכתב שזה עיקר תיקונו, נראה כוונתו שמצד הידיעה אחר שכבר נפל למקום שנפל, הרי תיקונו ויעודו הוא להביא גילוי כבוד למקום השפל שנפל לשם, אבל מצד הבחירה וודאי שאין לו להיכנס ח"ו למקומות אלו, וכמ"ש למעלה 'וכשאדם נופל חס ושלום', וכן 'מאחר שנפל למקומות כאלו רחמנא לצלן'].

ואחר כל זה מתחיל להאריך לבאר את עניין התשובה הנעשה על ידי איה מקום כבודו, אך בזה שינה הלשונות כמו שהבחנו למעלה שכתב לשון חיפוש וגעגוע וצער מה שלא הזכיר בתחילה. ויש לבאר כי אחר שהבחין והכיר בריחוקו מכבוד יתברך ומוצא את עצמו במקום של מאמר סתום מוסתר ונעלם, על כן מקום זה גורם לו לילך לחפש ולהתגעגע אחר כבוד השי"ת, ועד כדי שההסתר וההעלם מצערים אותו, ועל זה מצב זה סיים וכתב שזהו בעצמו תשובתו וכו', היינו שבזה המציאות של החיפוש והגעגוע הוא מתקן את עברו את המצב שהיה בספיקות והרהורי הלב אחר השי"ת.

וכן מבואר קודם שמבאר עניין העולה, שכתב גם כן לשונות של חיפוש ומסיים שבזה הוא מחיה את נפילתו, והיינו שהוא מתקן את הנפילה שהיה לו בעבר, ודו"ק ואין להאריך.

ועכ"פ נסכם את המתבאר, שבתחילה שכתב שעצת איה הוא מעצם הבחנתו והסתכלותו על ריחוקו, שממילא נתעורר לשאול איה [מלשון איכה], היינו איך הגעתי למקום ריחוק שכזה שנפער בי חלל כזה שנפילתי למקומות מטונפים כאלו, ועל זה כתב שעולה בתכלית העלייה על ידי הירידה דייקא כמו שנתבאר [אך עדיין אין מדובר מתיקון העבר על מה שנפל להרהורי הלב אחר השי"ת, אלא שבזה עולה למקום של תמימות ושלמות ודו"ק], ועדיין לא הזכיר מאומה מעניין התשובה.

ורק אחר כל זה שהסתכל על עצמו והכיר בריחוקו שעומד במקום מאמר סתום נעלם ונסתר, אזי מקום זה של המאמר הסתום הוא מקום המעורר געגועים וחיפוש אחר כבוד השי"ת, [כי מקום מאמר סתום, הוא מקום נעלם המעורר להתגעגע אחר גילוי], ועל בחינה זו שהוא איה של חיפוש וגעגוע אחר כבוד השי"ת כתב שזהו עיקר התשובה, ובזה מחיה את נפילתו, היינו שנתקן מה שפגם בעבר כשהיה במקום הנפילה.

יישר כוחכם

מ. מ. י.

שיבת טל תורה ב"ב

לכבוד המערכת הקדושה לטייל בתורתו שלום וברכה

ארצה לשתף את לומדי התורה הזמנית במה שהתחדש והתבהר לי בס"ד מתוך הלימוד.

הנה כאשר רבינו מתבטא על העצה של איה מקום כבודו מצאנו כמה סוגי ביטויים שונים. בתחילה כאשר מבאר את העצה לאדם שנפל למקומות המטונפים לספיקות והרהורים, כתב **ושואל ומבקש** איה וכו' ואח"כ כתב **ומבקש ומחפש** וכו' **מבקש וצועק** איה וכו', ואח"כ כשמאריך לבאר שזה עיקר התשובה כתב **ומתגעגע ושואל ומצטער** איה וכו', והדבר אומר דרשני מה כוונת רבינו בשינויי הלשונות?

ועוד יש לשים לב, שבתחילה כשמבאר העצה לאדם שנפל למקומות המטונפים סיים וכתב וזה עיקר תיקונו ועלייתו, ואח"כ הוסיף לכתוב ואזי מבקש איה מקום כבודו וכו' ומחיה את נפילתו ועולה וכו', וכן לאחר מכן כאשר מבאר שזהו עיקר התשובה כתב ומתגעגע וכו' וזהו בעצמו תשובתו וכו'. ונמצא שיש כאן כמה עניינים הנפעלים על ידי 'איה' מקום כבודו עליה - תיקון - תשובה - וכן שמחיה את נפילתו ויש להבין.

ומתוך הדיוקים שהבחנו כאן ננסה להבין ולחלק בעומק הדברים, ובהקדם נבאר ביאור שאלת איה מקום כבודו, כפי שרבינו כתב בתחילה העצה למי שנפל למקומות המטונפים וכו' והוא שכותב 'ואזי מתחיל להסתכל על עצמו, ורואה שרחוק מאוד מכבודו יתברך ולכן 'ושואל ומבקש איה מקום כבודו מאחר שנפל למקומות כאלו וכו', והיינו שבעצם מה שהאדם הרחוק מבחין ומסתכל על ריחוקו אזי ממילא מתעורר ושואל למקום כבודו, כי שואל לעצמו וכי אם כל מציאות הבראיה נברא לכבודו היינו לגילוי השם יתברך שכבוד מהותו גילוי, אם כך איך שייך שאני במקום ריחוק כזה ששם נסתר ונעלם כבודו. ועתה כתב שבעצם התעוררות שאלה זו שמבקש את גילוי כבודו כבר הוא עולה ממקומות הספיקות והרהורים שנפל לשם, ודייקא מתוך ירידתו כי רק שם יכול הוא לקיים ולעורר שאלת איה מקום כבודו.

אמנם עדיין לא מדובר על עניין התשובה והתיקון על מה שפגם בהרהור והספיקות שעבר.